

Strona główna>Wszczęcie postępowania sądowego>Gdzie i jak>Jak wnieść sprawę do sądu?

Chorwacja

1 Czy muszę skierować sprawę do sądu czy istnieje alternatywne rozwiązanie?

Strony mogą rozstrzygnąć spór na drodze sądowej, istnieją jednak również pozasądowe metody rozstrzygania sporów. W Chorwacji tego rodzaju metody obejmują arbitraż, mediację oraz ogólnie rozumiane działania sądu zachęcające do zawarcia ugody sądowej.

Mediacja w sporach cywilnych, handlowych i pracowniczych oraz w innych sporach dotyczących praw, które strony mogą swobodnie wykonywać, jest uregulowana w ustawie o mediacji (Zakon o mirenju) (dziennik urzędowy Republiki Chorwacji „Narodne Novine” – NN nr 18/11). Mediacja oznacza każde postępowanie, niezależnie od zastosowanej nazwy (*mirenje, medijacija, posredovanje, koncilijacija*), w którym strony dążą do rozwiązania sporu przez dojście do porozumienia, tj. osiągnięcie akceptowalnej dla obu stron ugody uwzględniającej ich potrzeby i interesy z pomocą bezstronnej osoby trzeciej – co najmniej jednego mediatora (*posrednik, medijator, koncilijator*), który pomaga stronom w zawarciu ugody, ale nie posiada uprawnień do narzucenia wiążącego rozwiązania. Mediację prowadzi się w sposób uzgodniony przez strony. Postępowanie to ma charakter fakultatywny, dobrowolny, polubowny, nieformalny i poufny, a ponadto charakteryzuje się niezależnością i równością stron postępowania.

Z kolei arbitraż (*arbitraža* lub *izbrano suđenje*) jest postępowaniem prowadzonym przez sąd polubowny, niezależnie od tego, czy jego działalnością kieruje osoba prawna czy organ osoby prawnej, który organizuje i prowadzi prace sądów polubownych. Arbitraż stanowi dobrowolny, szybki, skuteczny i niepubliczny sposób rozwiązywania sporów, w którego przypadku strony mogą uzgodnić, kto będzie pełnić rolę sędziego w razie sporu, miejsce arbitrażu, właściwe prawo materialne i procesowe oraz język (języki) postępowania, przy czym orzeczenie wydane przez sąd polubowny co do okoliczności faktycznych sprawy ma moc prawomocnego orzeczenia sądu.

Kodeks postępowania cywilnego (Zakon o parničnom postupku) (NN nr 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 i 70/19) stanowi, że sąd może, uwzględniając wszystkie okoliczności, a zwłaszcza interesy stron postępowania i stron trzecich z nimi powiązanych, czas trwania ich stosunków oraz stopień ich uzależnienia od siebie, wydać postanowienie – na rozprawie lub poza nią – nakazujące stronom rozpoczęcie postępowania mediacyjnego w terminie ośmiu dni lub zaproponować stronom rozstrzygnięcie sporu w postępowaniu mediacyjnym. Ponadto podczas posiedzenia wstępnego (*pripremno ročište*) sąd poucza strony o możliwości zawarcia ugody sądowej lub rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu mediacyjnym i wyjaśnia stronom te możliwości.

W niektórych sprawach (wytoczenie powództwa przeciwko Republice Chorwacji) osoba mająca zamiar wytoczyć tego rodzaju powództwo ma obowiązek – przed jego wytoczeniem – skontaktować się z prokuraturą generalną (*državno odvjetništvo*), która jest właściwa miejscowo i rzeczowo do reprezentowania Republiki Chorwacji w sprawach wytoczonych przeciwko Republice Chorwacji, i zwrócić się o polubowne rozwiązanie sporu, z wyjątkiem spraw, w których w przepisach szczególnych wyznaczono termin na wytoczenie powództwa. Wniosek o polubowne rozwiązanie sporu musi zawierać wszystkie informacje wymagane do wniesienia standardowego pozwu do sądu.

2 Czy istnieje termin, w czasie którego należy wnieść sprawę do sądu?

Termin na wytoczenie powództwa przed sąd zależy od rodzaju i charakteru prawnego powództwa. Na przykład w przypadku ochrony sądowej praw pracowniczych obowiązuje termin piętnastu dni, w którym pracownik musi wytoczyć przed właściwy sąd powództwo o ochronę naruszonego prawa, zwróciwszy się uprzednio do pracodawcy o ochronę przysługujących mu praw, z wyjątkiem roszczeń odszkodowawczych lub innych roszczeń pieniężnych wynikających ze stosunku pracy.

3 Czy powinienem skierować sprawę do sądu w danym państwie członkowskim?

Tak. W Chorwacji w postępowaniu cywilnym sądy orzekają w granicach właściwości rzeczowej określonej w przepisach, przy czym władzę sądowniczą w Republice Chorwacji sprawują sądy powszechne i szczególne oraz Sąd Najwyższy Republiki Chorwacji (Vrhovni sud Republike Hrvatske).

Sądami powszechnymi są sądy rejonowe (*općinski sudovi*) i okręgowe (*županijski sudovi*). Sądy szczególne to: sądy gospodarcze (*trgovački sudovi*), sądy administracyjne (*upravni sudovi*), sądy ds. wykroczeń (*prekršajni sudovi*), Apelacyjny Sąd Gospodarczy (*Visoki trgovački sud Republike Hrvatske*), Apelacyjny Sąd Administracyjny (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*) oraz Apelacyjny Sąd ds. Wykroczeń (*Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske*). Najwyższym organem władzy sądowniczej w Chorwacji jest Sąd Najwyższy Republiki Chorwacji (Vrhovni sud Republike Hrvatske).

Istnieje możliwość ustanowienia na mocy prawa innego rodzaju sądów powszechnych oraz szczególnych o szczególnej właściwości rzeczowej lub specjalizujących się w określonych dziedzinach prawa.

4 Jeżeli tak, do którego sądu w tym państwie członkowskim należy się zwrócić, biorąc pod uwagę moje miejsce zamieszkania i miejsce zamieszkania drugiej strony lub inne aspekty mojej sprawy?

Zgodnie z zasadą ogólną sądem właściwym jest sąd właściwy miejscowo dla pozwanego w ujęciu ogólnym, tj. sąd właściwy ze względu na miejsce zamieszkania pozwanego. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania w Republice Chorwacji, sądem posiadającym ogólną właściwość miejscową jest sąd właściwy ze względu na miejsce czasowego pobytu pozwanego.

Jeżeli pozwany oprócz miejsca zamieszkania ma również miejsce czasowego pobytu w innym miejscu i z uwagi na okoliczności można domniemywać, że będzie w nim zamieszkiwał przez dłuższy czas, ogólną właściwość miejscową posiada sąd właściwy ze względu na miejsce czasowego pobytu.

W przypadku postępowań przeciwko obywatelowi chorwackiemu posiadającemu miejsce zamieszkania za granicą, który został oddelegowany do pracy dla organu krajowego lub osoby prawnej, ogólną właściwość miejscową posiada sąd właściwy ze względu na jego ostatnie znane miejsce zamieszkania w Republice Chorwacji.

W sporach z elementem obcym sąd w Republice Chorwacji jest właściwy do prowadzenia postępowania, jeżeli jest to wyraźnie przewidziane w przepisach lub w umowie międzynarodowej. Jeżeli przepisy ani umowa międzynarodowa nie stanowią wyraźnie, że sąd chorwacki jest właściwy do rozstrzygnięcia konkretnego rodzaju sporu, sąd chorwacki jest właściwy do prowadzenia postępowania, jeżeli wynika to z przepisów prawa dotyczących właściwości miejscowej sądów w Chorwacji.

5 Do którego sądu w danym państwie członkowskim powinienem się zwrócić, uwzględniając charakter sprawy i wartość przedmiotu sporu?

Zależy to od rodzaju sporu oraz przepisów kodeksu postępowania cywilnego, które regulują kwestie właściwości miejscowej i rzeczowej.

Wartość przedmiotu sporu nie stanowi odrębnego kryterium wpływającego na właściwość miejscową i rzeczową sądów w Chorwacji.

6 Czy mogę wytoczyć powództwo osobiście czy też muszę to zrobić przez zastępcę procesowego, na przykład adwokata?

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami kodeksu postępowania cywilnego każda ze stron – zarówno osoba fizyczna, jak i prawna – ma możliwość swobodnego podjęcia decyzji, czy będzie działała w postępowaniu osobiście, czy też za pośrednictwem pełnomocnika, którym co do zasady jest adwokat, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej.

Przepisy art. 91 kodeksu postępowania cywilnego znacznie ograniczają jednak prawo stron do osobistego działania w postępowaniu – w sporach dotyczących roszczeń majątkowych, w których wartość przedmiotu sporu przekracza kwotę 50 000 kun chorwackich, osoby prawne mogą być reprezentowane wyłącznie przez osoby, które pomyślnie złożyły egzamin adwokacki.

Ponadto przepisy art. 91a kodeksu postępowania cywilnego stanowią, że strony mogą złożyć wniosek o pozwolenie na wniesienie skargi rewizyjnej (*revizija*) za pośrednictwem pełnomocnika, tj. adwokata (*odvjetnik*), lub – w wyjątkowych przypadkach – mogą działać w postępowaniu osobiście, jeżeli pomyślnie złożyły egzamin adwokacki lub jeżeli skargę kasacyjną może wnieść w ich imieniu osoba uprawniona na mocy kodeksu lub innych przepisów do reprezentowania ich w tym zakresie, która nie jest adwokatem, lecz pomyślnie złożyła egzamin adwokacki.

7 Aby wszcząć postępowanie, do kogo powinienem skierować powództwo: do biura podawczego, do kancelarii sądu czy do innego organu administracji?

Postępowanie cywilne wszczyna się poprzez złożenie pozwu do właściwego sądu bezpośrednio w biurze podawczym sądu, wysłanie go pocztą lub telegrafem.

8 W jakim języku należy złożyć pozew? Czy można to zrobić ustnie czy też wyłącznie na piśmie? Czy można przesłać pozew faksem lub pocztą elektroniczną?

Postępowanie cywilne prowadzi się w języku chorwackim z wykorzystaniem alfabetu łacińskiego, chyba że w poszczególnych sądach wprowadzono możliwość posługiwania się innym językiem lub alfabetem na mocy ustawy.

Strony i inni uczestnicy postępowania wnoszą do sądu pozwy, środki zaskarżenia oraz inne pisma w języku chorwackim, posługując się alfabetem łacińskim. Pozew można złożyć bezpośrednio w biurze podawczym, wysłać pocztą lub telegrafem (*telegrafski*), chociaż najczęściej wnosi się pozew bezpośrednio w biurze podawczym albo wysłać pocztą.

Kodeks postępowania cywilnego przewiduje możliwość składania pism sądowych drogą elektroniczną. Pisma takie muszą być opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym zgodnie z przepisami szczególnymi.

9 Czy istnieją specjalne formularze służące do wnoszenia pozwu, a jeżeli nie, to w jaki sposób należy przedstawić sprawę? Czy są jakieś elementy, które należy uwzględnić?

Formularze wykorzystuje się wyłącznie w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń. Szczegółowe informacje na ten temat można znaleźć w sekcji „[Drobne roszczenia – Chorwacja](#)”.

Kodeks postępowania cywilnego stanowi, że pozew musi zawierać następujące elementy: żądanie główne pozwu oraz żądania ewentualne, okoliczności faktyczne, na których powód opiera swoje żądanie, dowody potwierdzające te okoliczności faktyczne oraz inne informacje, które musi zawierać każde pismo procesowe (art. 106 kodeksu).

Każde pismo procesowe, w tym pozew, musi zawierać następujące elementy: oznaczenie sądu i miejsce zamieszkania stron lub ich miejsce pobytu czasowego, w stosownych przypadkach – oznaczenie ewentualnych przedstawicieli ustawowych lub pełnomocników, osobisty numer identyfikacyjny strony wnoszącej pismo, ośnoję oraz podpis wnoszącego.

Strona lub jej pełnomocnik podpisują się pod pismem imieniem i nazwiskiem.

Jeżeli w piśmie sformułowano żądanie, strona musi wskazać okoliczności faktyczne, na których je opiera, oraz – w stosownych przypadkach – potwierdzające je dowody.

Sąd rozpatruje pozew nawet wówczas, gdy nie przytoczono w nim podstawy prawnej dochodzonego roszczenia, przy czym nawet jeżeli powód przytoczył podstawę prawną, sąd nie jest nią związany.

10 Czy należy uiścić opłaty na rzecz sądu? Jeżeli tak, to w jakim terminie? Czy muszę uregulować honorarium adwokata już w momencie wnoszenia pozwu?

Strony muszą uiścić opłaty sądowe uregulowane w ustawie o opłatach sądowych (Zakon o sudskim pristojbama) (NN nr 118/18).

Opłaty sądowe przewidziane w ustawie mają zastosowanie do osób, na których wniosek lub w których interesie dokonuje się określonych czynności przewidzianych w przepisach.

O ile ustawa nie stanowi inaczej, opłaty sądowe pobiera się z tytułu:

wnoszenia pism procesowych (pозwów, środków zaskarżenia, wniosków o wszczęcie egzekucji itd.) – w chwili złożenia, natomiast w przypadku zgłoszenia do protokołu – w chwili sporządzenia protokołu;

odpowiedzi na pozew – po prawomocnym zakończeniu postępowania w odniesieniu do każdej ze stron, proporcjonalnie do stopnia uwzględnienia ich roszczeń;

protokołów rozpraw – na wniosek;

orzeczeń sądowych – w przypadku doręczenia odpisu orzeczenia stronie lub jej pełnomocnikowi;

postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku – w chwili ich uprawomocnienia;

w przymusowym postępowaniu układowym, postępowaniu upadłościowym i likwidacyjnym – z tytułu sporządzenia planu podziału lub wydania orzeczenia zatwierdzającego przymusowy układ;

innych czynności – w chwili złożenia wniosku lub wytoczenia powództwa przed sąd.

Ogólna zasada dotycząca kosztów procesu stanowi, że strona, której powództwo w całości oddalono, musi pokryć koszty strony przeciwnej oraz interwenienta, który przystąpił do postępowania. Interwenient po stronie przegrywającej spór pokrywa wydatki poniesione w związku z jego własnymi działaniami.

Kwestie związane z kosztami zastępstwa procesowego, honorarium adwokatów oraz zwrotem kosztów reguluje ustawa o adwokaturze (Zakon o odvjetništvu) (NN nr 9/94, 117/08 – tłumaczenie, 50/09, 75/09, 18/11 oraz 126/21).

Adwokat jest uprawniony do otrzymania honorarium z tytułu świadczenia usług prawnych oraz do zwrotu wszelkich kosztów poniesionych w związku z wykonywaną pracą zgodnie ze stawkami opłat ustalonymi przez izbę adwokacką i zatwierdzonymi przez Ministra Sprawiedliwości, przy czym adwokaci – po zakończeniu świadczenia usługi – wystawiają klientowi fakturę. W przypadku odwołania lub wypowiedzenia pełnomocnictwa adwokat wystawia fakturę w terminie 30 dni od dnia takiego odwołania lub wypowiedzenia.

W sprawach prawnorzeczowych adwokaci mogą zawrzeć z klientami umowę uzależniającą wysokość honorarium od wygrania sprawy, tj. od powodzenia czynności prawnych dokonywanych w imieniu strony, zgodnie z oficjalnymi stawkami opłat. Tego rodzaju umowa wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.

W sprawach prawnorzeczowych strony mogą zatem uregulować stosunki łączące je z adwokatem w umowie sporządzonej na piśmie.

11 Czy można zwrócić się o pomoc prawną?

Jeżeli strona potrzebuje profesjonalnej pomocy prawnej, może się zwrócić o poradę prawną do adwokatów, którzy zgodnie z art. 3 ustawy o adwokaturze są uprawnieni do udzielania wszelkich form pomocy prawnej na terenie Chorwacji, w szczególności do udzielania porad prawnych, sporządzania pozwów, skarg, zażaleń, wniosków, nadzwyczajnych środków zaskarżenia oraz innych pism procesowych, jak również do reprezentowania stron.

Ponadto strony mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy prawnej. Ustawa o bezpłatnej pomocy prawnej (Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći) (dziennik urzędowy Republiki Chorwacji „Narodne Novine” – NN nr 143/2013 i 98/19) przewiduje możliwość przyznania nieodpłatnej pomocy prawnej obywatelom, którzy jej potrzebują, a nie są w stanie sami jej uzyskać. Informacje o systemie bezpłatnej pomocy prawnej w Chorwacji można znaleźć na stronie:

<https://pravosudje.gov.hr/besplatna-pravna-pomoc/6184>.

12 Od którego momentu powództwo uznaje się oficjalnie za wytoczone? Czy można otrzymać od organów potwierdzenie, że sprawa została wniesiona do sądu w prawidłowy sposób?

Postępowanie cywilne wszczyna się przez wytoczenie powództwa i doręczenie pozwu pozwanemu.

Po otrzymaniu pozwu przez pozwanego przeprowadza się przygotowania do rozprawy.

Przygotowania obejmują między innymi wstępne badanie pozwu, przy czym jeżeli sąd stwierdzi, że pozew jest niezrozumiały lub nie zawiera wszystkich elementów niezbędnych do nadania mu prawidłowego biegu, zwraca taki pozew, wzywając powoda do usunięcia braków lub uzupełnienia pozwu zgodnie z załączonym pouczeniem.

13 Czy można uzyskać dokładne informacje na temat terminów dalszych etapów postępowania (takich jak termin stawiennictwa w sądzie)?

Sekretarz sądowy informuje strony, pełnomocników i przedstawicieli o postępach w sprawie na podstawie informacji zawartych w rejestrze oraz w aktach.

Informacje te ograniczają się do danych dotyczących etapu postępowania oraz poszczególnych sędziów, przewodniczącego składu orzekającego, członków składu orzekającego i referendarzy zaangażowanych w sprawę.

Przy przekazywaniu takich informacji zabrania się oświadczeń dotyczących prawidłowości poszczególnych czynności procesowych, jak również prawdopodobnego wyniku postępowania.

Informacje można przekazać drogą telefoniczną, za pomocą wiadomości elektronicznej lub na piśmie.

Jeżeli w danej sprawie wykorzystywana jest usługa dostępu publicznego do podstawowych informacji na temat spraw sądowych (e-Predmet), strony mogą uzyskać dostęp do informacji o postępach w postępowaniu oraz o poszczególnych sędziach, przewodniczącym składu orzekającego, członkach składu orzekającego i referendarzach rozpatrujących sprawę za pośrednictwem internetu.

Terminy stawiennictwa przed sądem oraz dokonywania innych czynności przez strony lub sąd określa kodeks postępowania cywilnego.

Szczegółowe informacje na temat terminów i rodzajów terminów są dostępne w sekcji „[Terminy proceduralne – Chorwacja](#)”.

Ostatnia aktualizacja: 14/08/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.